

Betina Axelsens dimissionstale

Taler

Betina Axelsen
Rektor på Middelfart Gymnasium
& HF

Dato

26. juni 2026

1 Kære Studenter

Jeg vil tale om *ingenting*. Men jeg vil gøre mig umage for at sige *noget*.

- 5 Vi har, i vores kultur, ofte fokus på det, der *var*, det der *er*, og det der *kommer*. Men siden det lige nu er min sidste chance for at give jer noget at tænke over, vil jeg sætte mest spot på noget andet – nemlig *ingenting*. I Japan har man øje for betydningen af tomrummet mellem genstande og objekter i så høj grad, at man skelner mellem forskellige slags tomrum. Det tomrum, der opstår, når man
- 10 fjerner noget. Og så det tomrum, der altid har været – *tomt*. Det er lidt som med hygge herhjemme: Vi kender f.eks. forskel på familiehygge, julehygge, sommerhushygge og regnvejrshygge. Og så selvfølgelig afleveringshygge.

- I sidder her i dag, fordi I har gennemført et to- eller treårigt gymnasieforløb,
- 15 afhængig af jeres valg af ungdomsuddannelse. Det er ikke noget I er kommet sovende til, det er en reel præstation. Alle vi ansatte på skolen er stolte af jer – og det har jeg set, at jeres familier også er. Jeg håber, at I også er stolte, både af jer selv og af alle kammeraterne. Hvis I ikke er, tror jeg, det er fordi I overser, hvad I har gjort:

- 20 I har skrevet DHO, SRO, SRP og SSO. I har været igennem læsescreening, matematikscreening og PoP-forløb. I har været på introetur, studietur, pølsetur og københavnertur – ind i fællesskabet, ud i verden.

- 25 I har mødt en klimaelefant på overvintring, en amerikansk ambassadør, Frederiksen og Tesfaye på Kabel29 – og deltaget i både kommunalvalgdebat og folketingsvalgdebat. I har hørt om ludomani og tegnet Pærfekt Croquis.

I har hørt snus-foredrag – og I har afsnuset skolen. Ikke jer selv, bare bygningen

og møblerne.

I alt 1.850 klokketimer undervisning plus 390 timer afleveringer for jer HF'ere, og 2.600 klokketimer undervisning plus 500 timer afleveringer for jer STX'ere.

35 Det løber jo op og det er ret godt gået.

I **bør** være stolte af jer selv.

Mens I har været her, er I blevet lidt ældre, mere modne og meget klogere – og I
40 har lært at have *travlt*. Vi, der arbejder på skolen, véd jo, at både HF og STX er
fuldtidsuddannelser, og at elever dermed ikke har tid til forfærdeligt meget
andet. Vi kan se, at I har været af andre opfattelser; mange har taget kørekort,
gået til sport eller fitness, holdt kontakten med vennerne fra andre
sammenhænge og oveni haft et fritidsarbejde. Der har været brug for at
45 prioritere! I har med andre ord solid erfaring med at optimere, at prioritere og
bare at have travlt.

Det, som vi ikke har lært jer, er ingenting. Eller, det, som vi ikke har lært jer, er at
lave ingenting.

50

Vores samtid er præget af, at vores opmærksomhed hele tiden rettes mod noget
bestemt; den får aldrig lov til blot at flyde formålsløst omkring. For jer, der er
vokset op med dét som et vilkår, er det særligt udtalt – uanset hvor lille en pause
kan være, har I noget lyd i ørerne eller en skærm foran jer. Det ser man i
55 pauserne, men også når I henter telefonen i mobilhotellet for at gå på toilettet...
På den måde bliver jeres tanker, overvejelser og erkendelser meget langt hen ad
vejen styret af noget udefrakommende. En retning vil være sat af nogen eller
noget, som ikke er jer.

60 Den næste retning er sikkert allerede sat – nu starter gilder, ferie og festivaler.
Der er måneder med opsparat længsel efter frihed, der skal forløses! Først vil
mange omkring jer ønske tillykke. Derefter vil de spørge: "*Hvad så nu?*" For jer,
der har en plan, er det et nemt spørgsmål. For de mange af jer, der ikke har en
klar plan, vil det være et svært. For vi har ikke særlig let ved at lade et tomrum
65 stå. Vi vil gerne fylde det ud. Med planer, med svar, med retning. Men tænk på
den japanske påskønnelse af tomhed: pausen har sin egen kvalitet og får alt det
andet til at stå tydeligere frem. At give sig selv lov til at være uafklaret og ikke
ane, hvor man skal henad, er jeres generations svar på min generations

70 jordomrejser, strandfester i Goa og bungee-jumps i New Zealand. At tage en pause – at blive stående et øjeblik – kan i dag være det vilde og modige valg.

Men før I går ud i det næste kapitel, bliver vi *her* lidt endnu. *Lige her*, i gymnasiet.

75

En solid del af gymnasieskolens syn på dannelse bygger på det Humboldt'ske dannelsessyn:

Mennesket dannes, bliver til sig selv, gennem mødet med verden. I er her blevet udsat for et bombardement af viden og oplevelser, fordi vores
80 fornemmeste opgave har været at lade jer møde verden gennem arbejdet med tekster, film, forsøg og data både hjemme og i klassedrøftelser. Så mødt verden, det har I!

I dag er jeres sidste dag på en skole, hvor I har mødt verden gennem både
85 videnskab og kultur.

Lad os bruge det til at kigge på ingenting og måske finde noget.

Enhver fysiker kan fortælle jer, at alting begynder med fysikken, ALLE
90 naturvidenskabers Moder... I fysikken er tomheden altdominerende: Kernepartikler og elektroner fylder forsvindende lidt i atomet. *Stoffets allerstørste bestanddel er – ingenting.*

I matematikken – det formalistiske fag, der kan beskrive verden uden at have
95 ambition om at måle den – var opfindelsen af symbolet 0 skelsættende. *Det er tegnet der gjorde ingenting til noget, man kan regne med.* Før 0 kunne man tælle sine elever, men ikke notere, at klassen var tom.

Prøv at lytte til musikken – og hør pauserne. Pauserne opbygger forventning,
100 skaber frasering og kontrast mellem tonerne. *Det er ingenting, der tegner melodien.*

Heller ikke i hjernen er pausen bare en pause. Hvis vi holder op med at *fokusere*
på noget bestemt, skifter hjernen øjeblikkeligt gear. I det ufokuserede gear
105 arbejder hjernen med hukommelse, med forestillinger om fremtiden, med relationer til andre mennesker – og med din fortælling om, hvem du selv er. *Når du er ufokuseret, laver ingenting, bygges fortællingen om dig selv.*

110 Ingenting er stohets hovedbestanddel. Ingenting kan man regne med. Ingenting får melodien frem. I ingenting bygges din fortælling om, hvem du er.

Men *hvem* træder frem af *ingenting*?

115 Hos Keats – en engelsk forfatter, der har skrevet de mest sukkersøde romantiske digte og andet godt – finder man en overvejelse, der er værd at tage med. I et brev til sine brødre fra 1817 forsøger han at forklare, hvad der gør visse mennesker exceptionelle. Med datidens blinde øje kalder han dem selvfølgelig “Men of Achievement”. Han mente at have fået øje på dét, der gjorde
120 Shakespeare til et geni, nemlig det Keats kaldte negativ kapabilitet: evnen til at være “i usikkerheder, mysterier, tvivl, uden febrilsk at jage efter fakta og fornuft.” For jer i det 21. århundrede er Keats’ observation stadig relevant. Negativ kapabilitet er evnen til at være i det uafklarede uden straks at gribe efter svar eller mobil. Det er evnen til at give *ingenting plads*.

125

Det er Keats’ pointe.

Min pointe er, at I bliver nødt til at øve jer på at give ingenting plads for at blive til nogen.
130

Med disse ord dimitterer jeg jer, årgang 2026 fra Middelfart Gymnasium & HF.

135

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype

Digitalt manuskript

140

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/betina-axelsens-dimissionstale-2026>

145